

Gnisten, Køge Kommune

Et projekt under Satspuljen Sundhedsfremme målrettet mennesker med psykiske lidelser

Januar 2018

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	GNISTEN – KORT FORTALT	2
2.	SAMMENFATNING – RESULTATER OG LÆRING	3
3.	GNISTEN	5
3.1	Projektets organisering	5
3.2	Kapacitetsopbygning	6
3.2.1	Kompetenceudvikling	6
3.3	Ungerettet indsats	7
3.3.1	Målgruppe og rekruttering	7
3.3.2	Indsatsens indhold	8
3.3.3	Motivation og fastholdelse i fællesskabet	10
3.3.4	Projektets resultater	10
3.3.5	Overgang til etablerede foreninger	12
4.	HVAD VIRKER? – ERFARINGER OG ANBEFALINGER	14
4.1.1	Kompetent opmærksomhed	14
4.1.2	Det terapifri fællesskab	14
4.2	Forankring af erfaringer	15
5.	METODE	16
BILAG 1.	Indsatsteori – forventede forandringer og resultater	17

1. GNISTEN – KORT FORTALT

Målet med Gnisten ("Projekt Sidevognen" er at øge fokus på sundhedsfremme på det socialpsykiatriske område. Køge Kommune er optaget af at understøtte borgeren som "arkitekt i eget liv". Det betyder, at borgeren selv ved mest om behov og ønsker og om, hvad der skal til for at tage aktiv handling i eget liv. Denne understøttelse ønskes så tidligt som muligt, men det er en udfordring at komme i kontakt med de unge tilknyttet socialpsykiatrien, og de psykisk sårbare unge der er i risiko for at blive ramt af en psykisk lidelse.

Gnisten er et åbent tilbud til unge i alderen 18-30 år, der er psykisk sårbare. Tilbuddet er især målrettet unge, som lever isoleret, fordi deres psykiske sårbarhed er en barriere for at indgå i relationer, eller fordi de forhindres i at deltage i de tilbud, der generelt er til unge. Gruppen består også af de unge, som er så psykisk sårbare, at de har vanskeligt ved at gennemføre et uddannelsesforløb eller etablere sig på arbejdsmarkedet.

Projektet har egne lokaler med fællesrum og køkken mm og projektets aktiviteter udvikles af brugerne i dialog med de to medarbejdere på projektet. Grundlæggende er der fokus på at etablere meningsfulde tilbud, som styrker trivsel og fællesskaber og sundhed. Projektets hensigt var at aktiviteterne skulle udspringe af de allerede etablerede tilbud i kommunen, tilpasses målgruppen, samt nye tilbud udviklet i samarbejde med eksempelvis foreningslivet. I praksis har dette vist sig vanskeligt så derfor udspringer de fleste aktiviteter af projektets egen drift og de unges egne aktivitetsønsker.

Der arbejdes på tværs af Social- og Sundhedsområdet, Arbejdsmarkedsområdet og Børne- og Ungeområdet for bedre at kunne imødekomme denne udsatte borgergruppe (I rapporten benævnes denne borgergruppe fremadrettet som de unge).

Evalueringens væsentligste mål er at samle op på projektets erfaringer, resultater og læring. Projekt-evalueringen beskriver ikke projektet i detaljer, men samler op og vurderer på projektets centrale og substantielle elementer. Dette sker gennem beskrivelse og vurderinger af: projektets organisering, kapacitetsopbygning, borgerrettede indsatser, erfaringer og forankring. Sidst i rapporten findes en kort metodebeskrivelse.

GNISTEN

Projektejer: Køge Kommune

Tema: Sundhedsfremme målrettet mennesker med psykiske lidelser

Periode: 1. januar 2015 – 31. december 2017

Budget: 3.922.356,72 kr.

2. SAMMENFATNING – RESULTATER OG LÆRING

Evalueringen viser, at de vigtigste dele af projektets organisering er etableret og indsatsen afprøvet som planlagt. Projektet er således lykkedes med at rekruttere unge med psykiske vanskeligheder, etablere et trygt og godt gruppefællesskab og herved at styrke deres netværk og livskvalitet mærkbart.

I begyndelsen var det svært at etablere en gruppe og et fællesskab. Men efter at GNISTEN flyttede lokation til forholdsvis diskrete lokaler uden tilknytning til andre ungdomstilbud oplevede man en pæn stigning i antal unge brugere. Der er nu en gennemsnitlig bruttogruppe på cirka 30 unge og der er typisk mellem 12 – 15 tilstede på åbningsaftener. De to medarbejdere i GNISTEN opsøger og rekrutterer unge ved hjælp af opsøgende face-to-face kontakt, via kommunalt og institutionelt netværk som anbefaler stedet, samt via medier som Facebook, dagblade og ugeavisen.

Der er gennemført relevante og nyttige kompetenceforløb for projektledere og projektmedarbejdere samt andre udvalgte nøglemedarbejdere i kommunens forvaltninger og institutioner, som arbejder med samme eller lignende målgruppe. Såvel projektledelse som medarbejdere vurderer, at forløbene har været værdifulde, særligt fordi de har formået at sætte fokus på hvordan man arbejder målrettet med at motivere og gennemføre aktiviteter blandt unge i målgruppen. Men også fordi de har fået socialpædagogisk praksis til at fokusere mere på værdier og nytte af at arbejde sundhedsfremmende i det daglige motiverende arbejde. Endelig stimulerede forløbene også kommunens faglige tværgående netværk.

Der er klare tegn på, at projektet har fremmet sundheden målt på trivsel, livskvalitet og netværk hos de unge, som har været fast tilknyttet GNISTEN. Hertil påpeger de unge, at GNISTEN har gjort dem gladere, mere engageret og givet dem afstand fra negative tanker. Fokus for projektet har primært været netværk og livskvalitet og i mindre grad fysisk sundhed. Det bekræftes da også blandt de unge at sundhed i form af kost og øget fysisk aktivitet ikke er vigtigt for dem, men at fællesskabet har været afgørende vigtigt for dem. GNISTEN har således været katalysator for etablering af stærke venskaber, som der også trækkes på uden for fritidstilbuddet.

Målet om at 15 ud af 30 unge skal være aktive i andre tilbud efter et år, er dog ikke inden for rækkevidde. På trods af flere indsatser herfor og løbende dialog med de unge herom, synes dette ikke realistisk. Hverken de unge eller de ordinære tilbud er parate. Hvis ambitionerne om at øge trivsel og livskvalitet for denne målgruppe skal fastholdes, betyder det, at man må understøtte indsatser for deltagelse i ordinære tilbud yderligere eller fastholde GNISTEN eller lignende som tilbud.

Evalueringen viser, at projektet rummer en række læringer. De mest centrale er:

- Med et forholdsvis beskedent lokalitetsmæssigt set up og med et tilknyttet professionelt socialpædagogisk team, kan man etablere et solidt og kvalificeret tilbud til ensomme unge med psykisk sygdom eller sårbarhed.
- Der skal ved etableringen sættes fuldt fokus på markedsføring og rekruttering. Dette skal ske ved opsøgende arbejde og ved brug af kommunalt og foreningsnetværk samt sociale medier.

- At projekter, der i udgangspunktet fokuserer på sundhedsfremme i form af fællesskaber, netværksdannelse og social trivsel, på længere sigt også kan opnå virkninger i form af øget motion, bevægelse og kostbevidsthed.
- At overgang og udslusning af psykisk sårbare unge til det ordinære foreningstilbud o.l. er vanskelig og ofte hverken formålstjenlig eller virksom. De unge har prøvet og det er netop andre fællesskaber end de ordinære velkendte foreningsfællesskaber og tilbud, de har brug for. Næmlig fællesskaber hvor de kan finde tryghed og genkendelse af deres psykiske udfordringer .

3. GNISTEN

Kapitlet her beskriver erfaringer, læringer og resultater af projektet. Først ses der på organiseringen, samarbejdet og tilrettelæggelsen bag projektet, dernæst projektets aktiviteter og indsats målrettet medarbejderes kompetencer og praksis – kapacitetsopbygning. Herefter beskrives de ungerettede indsats og aktiviteter.

3.1 PROJEKTETS ORGANISERING

Projektet har delt projektledelse, således at den daglige ledelse blev placeret under Børne- og Uddannelsesforvaltningen, og den mere overordnede projektansvarsledelse i Velfærdsforvaltningen. Denne organiseringsform trådte, efter nærmere erfaringer, i kraft midt i projektperioden fordi det var hensigtsmæssigt, at daglig ledelse var placeret i den forvaltning, som også i andre ungesammenhænge f.eks. Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse, ungdomsskoler, -klubber mm. havde erfaringen, medarbejderansvaret og ledelsen.

Styregruppen består af repræsentanter fra ledelsen i Velfærdsforvaltningen (social- og sundhedsområdet samt Arbejdsmarkedsområdet), samt den daglige projektledelse og projektmedarbejderne, som således repræsenterer Børne- og Uddannelsesforvaltningen. Gruppen fastlægger mål og strategier for projektet. Styregruppen har ifølge projektledelsen fungeret tilfredsstillende også selvom flere styregruppemøder er blevet aflyst, fordi kommunen i en periode har været uden sundhedschef.

Projektgruppen har i højere grad været vigtig for udvikling og drift. Den består af: Daglig leder (Leder af STU), projektleder, projektmedarbejdere, leder af Perronen (Behandlingstilbud for psykisk sårbare), leder af Pædagogisk Vejleder- og Værestedteam samt leder af ungeindsatsen på arbejdsmarkedsområdet. Det har været gruppens opgave, at udarbejde beslutningsoplæg til styregruppen samt implementere styregruppens beslutninger.

For så vidt angår projektets etablering, rekruttering samt indholds og aktivitetsplanlægning har projektets organisering således fungeret hensigtsmæssigt jf. indsats teori og planer her. Uddybning af dette indhold og aktiviteterne følger senere.

Imidlertid er det ikke lykket at etablere partnerskab med foreningslivet og kulturafdelingen. Der er ifølge ledelsen og arbejdsgruppen blevet gjort en ihærdig indsats i hele projektperioden for at etablere et samarbejde med forskellige idrætsforeninger i kommunen, men dette har været sværere end forventet. Flere foreninger giver udtryk for, at de ikke er parate og ikke har forudsætninger for, at inkludere psykisk sårbare unge. Den daglige leder af GNISTEN, udtrykker det således:

”Samarbejdet med idrætsforeningerne har været sværere end forventet. Vi havde en forestilling om, at foreningslivet også ville være interesseret i at hjælpe og synes at det var spændende, men de har tværtimod været nervøse for at berøre psykisk sårbare unge. De har ikke været interesseret i at påtage sig socialt arbejde.”

Det er hverken arbejdsgruppens eller evalueringens samlede vurdering at en anderledes projektorganisering kunne have ændret på dette vilkår. En repræsentant fra f.eks. foreningslivet i styregrup-

pen eller arbejdsgruppen ville ikke have ændret på denne problemstilling. Samtidigt er det også evalueringens samlede vurdering at gruppen af unge heller ikke har været parate til eller indstillede på, at deltage i foreningernes tilbud. Mere herom senere.

3.2 KAPACITETSOPBYGNING

Afsnittet her gennemgår projektets kapacitetsopbygning¹. Kapacitetsopbygning skal her forstås som opbygning af relevant anvendelig kompetence og hensigtsmæssige strukturer, der underbygger formålet. I dette tilfælde sundhedsfremme blandt mennesker med psykiske lidelser.

I projektet her har de kapacitetsopbyggende elementer bestået i at opbygge projektorganiseringen og ansvarsfordelingen på en hensigtsmæssig måde jf. ovenstående. Desuden har den bestået i kompetenceudvikling af projektgruppe, projektledere og projektmedarbejdere, samt andre kommunale medarbejdere med ansvar for målgruppen. Med ansvar menes her udvalgte nøglemedarbejdere i kommunens forvaltninger og institutioner, som arbejder med samme eller lignende målgruppe. Enten med sagsbehandlingsansvar, uddannelsesansvar, socialpædagogisk ansvar e.l.

3.2.1 Kompetenceudvikling

I foråret 2016 afholdt projektet kompetenceudviklingsforløbene i et samarbejde med COK. På kompetenceforløbene deltog i alt 20 medarbejdere. Projektets to medarbejdere og lederne samt medarbejdere tilknyttet tilbud og indsats, som arbejder med den samme eller lignende målgruppe i kommunen, fx medarbejdere fra Fremtidslinjen på STU. Forløbene havde fokus på henholdsvis gruppevejledning og fysisk aktivitet i psykiatrien.

Såvel projektledelse som medarbejdere vurderer, at forløbene har været værdifulde, særligt fordi de har formålet at få socialpædagogisk praksis til at fokusere på værdier og nytte af sundhedsarbejde i bred forstand, og fordi forløbene har virket stimulerende for det faglige netværk blandt medarbejdere.

Konkret har projektmedarbejderne fået flere redskaber til at anvende fysiske aktiviteter sammen med målgruppen. Da projektmedarbejderne i høj grad er rekrutteret med afsæt i deres socialpædagogiske profil, har de ikke haft særlig viden og rutine i sundhedsfremmende arbejde. Ifølge projektledelsen har det derfor været positivt med et kompetenceforløb, der har bidraget til øget viden og opmærksomhed herom. Selvom der ikke foregår decideret gruppevejledning i projektet, har forløbet styrket medarbejdernes daglige arbejde med sociale relationer og gruppedynamikker. Hertil har kompetenceforløbene haft en positiv betydning for medarbejderne i GNISTENS netværk. De har øget deres netværk til kollegaer, som arbejder med den samme målgruppe, hvilket har medført positiv

¹ Kapacitetsopbygning: En organisations evne til, gennem aktiv deltagelse af relevante aktører, at opbygge bæredygtige/varige menneskelige ressourcer, strukturer og systemer, der gør organisationen i stand til løbende at definere strategier og indfri disse. Dette sker blandt andet gennem udvikling af personalets kompetencer og evne til at benytte metoder og redskaber. Dette er essentielt i forhold til at støtte implementering af praksisforandringer.

sparring og inputs til deres arbejde i GNISTEN. Der er ikke gjort en særlig indsats for at kompetenceudvikle alle medarbejdere i socialpsykiatrien om sundhedsfremme og motiverende metoder.

Der var ifølge projektledelsen projektplaner om, at afholde enkelte konkrete forløb om sundkompetence og sundhed i det hele taget sammen med de unge. Disse forløb afstod man imidlertid fra at gennemføre, da man oplevede brugernes umiddelbare reaktioner på forslagene. Sundhedsfremmende aktiviteter blandt de unge har således i langt højere grad haft karakter af brugerbestemte fælles aktiviteter og løbende ad hoc samtaler om sundhed, kost etc. end de har haft karakter af planlagte arrangementer med fokus på motivation, sundhedsadfærd, viden om sundhed og kost mm. Helt i overensstemmelse med projektets hensigter om brugerbestemmelse. Mere om aktiviteterne nedenfor.

3.3 UNGERETTET INDSATS

Aktiviteterne og indsatserne i GNISTEN tager teoretisk og metodemæssigt udgangspunkt i et helhedsorienteret kropssyn, hvor krop og psyke er uadskillelige, hvorved hele kroppen får betydning for læring, erkendelse og forandringsprocesser. Indsatsen bygges op omkring samvær og aktiviteter hvor trivsel, samværet og aktiviteterne er det primære og krop og sundhed er et mål som skal følge af det første.

3.3.1 Målgruppe og rekruttering

De to medarbejdere, som er tilknyttet GNISTEN bruger cirka halvdelen af deres arbejdstid på rekrutteringsarbejde på ungdomsuddannelserne, STU, produktionsskolen og kommunale behandlingstilbud for 18 til 30-årige. Her oplyser de om tilbuddet og stiller sig til rådighed for dialog. Der rekrutteredes unge fra STU tilbuddene, Fremtidslinjen og Perronen men der er også flere unge som har henvendt sig fordi de har hørt om tilbuddet i deres familie, deres bekendtskabskreds eller hos en sagsbehandler. Nogle få har henvendt sig fordi de har set opslag på Facebook.

Det har derimod vist sig svært at rekruttere ensomme unge i psykisk mistrivsel direkte fra ungdomsuddannelserne. Ifølge den daglige leder på GNISTEN kan dette skyldes, at det er svært for denne gruppe, at erkende, at de er en del af målgruppen. Han beskriver det således:

”På perronen og fremtidslinjen forholder de unge sig til, at de har nogle problemer – det er en del af konceptet. Dermed forholder de sig også til, at andre kan have det svært. Med den baggrund er denne målgruppe nemmere at nå. De har anerkendt deres udfordringer, hvilket står i modsætning til dem vi prøver at rekruttere fra ungdomsuddannelserne” Medarbejder

Ud over den opsøgende kontakt til den relevante målgruppe, bliver der også informeret om tilbuddet via artikler i Dagbladet og ugeavisen. GNISTEN har desuden en facebookgruppe, hvor man kan finde information om fritidstilbuddet. Denne facebookgruppe bruges også til intern kommunikation mellem medarbejdere og de unge, som allerede benytter tilbuddet.

Det afgørende vigtige projektskridt var således at det via systematisk arbejde – jf. ovenstående - og motiverende samtaler lykkedes at rekruttere en gruppe unge som kunne profitere af projektet.

I begyndelsen var det vanskeligt, at etablere et tilstrækkeligt fremmøde til at tilbuddet kunne fremstå tillokkende, interessant og fastholdende for dem der kom. Men efter at GNISTEN således i 2016 flyttede fysisk lokation til relativt diskrete lokaler har de oplevet en løbende pæn stigning i antallet af unge, som kommer fast i tilbuddet. Ifølge den daglige leder af GNISTEN og projektlederen skyldes stigningen dels, at de tidligere lokaler lå samme sted som et STU tilbud (Som målgruppen ikke ønskede associeret med) men dels også, at det simpelthen tager tid at rekruttere og stimulere en sådan gruppe. Men lokationsskiftet havde en afgørende positiv effekt på antallet af brugere af GNISTEN, fordi stedet har fået sin egen signalværdi. Før GNISTEN skiftede lokation, var der ofte kun 2 unge til stede på en typisk aften.

GNISTEN har nu gennemsnitligt en bruttogruppe på omkring 30 unge. Der er åbent tre dage/aftener om ugen, hvor der er fremmøde af mellem 12 og 15 unge. I efteråret 2017 har der været lidt færre tilknyttede. Det skyldes at nogle af kernebrugerne er flyttet, begyndt på uddannelse eller lignende og nye brugere er nu ved at etablere gruppen. Ifølge projektet er der således en helt naturlig svingning i antallet af brugere.

Brugerne selv har også været inddraget i rekrutteringsprocesserne, men man imødeser at rekruttering også fremadrettet mest sker ved professionelle – sagsbehandlere, læreres, klubmedarbejderes, pædagogers etc. mellemkomst.

3.3.2 Indsatsens indhold

Det er i overensstemmelse med insatsteorien lykkes at etablere og udvikle et tilbud, som kan rumme den unge brugergruppe i et dynamisk fællesskab med høj brugerindflydelse. Fritidsklubben GNISTEN henvender sig til isolerede og ensomme unge i alderen 18 til 30 år. Tilbuddet har åbent tre dage om ugen, og der er tilknyttet to faste medarbejdere, som har en socialpædagogisk baggrund, og således er specialiseret i relationelt arbejde med sårbare unge. Absolut hovedparten af de unge brugere er i den yngre ende af målgruppen.

Fritidstilbuddet tilbyder fællesspisning en gang om ugen. Her laver de unge og medarbejderne i fællesskab aftensmad. Fællesspisningen har fokus på relations skabelse og fællesskab. Der er ofte stor opbakning til denne aktivitet. Fællesspisningen og fællesskabet er afgørende for de fleste. Tre centrale eksempler er følgende citater:

Ung: "Jeg har ikke rigtigt så meget andet at foretage mig pga. min hjerneskade. Der er rigtigt mange, der tænker sådan, at det er nærmest et tabu at snakke om, at man er skadet fx.... hjerneskadet for mit vedkommende. Men her er jeg nærmest blevet taget imod med åbne arme og kan sagtens snakke om det uden at folk føler, det er akward. Hernede har de bare tænkt, det er sådan han er, og vi kan jo heller ikke gøre noget ved det, og det er jeg jo rigtigt glad for"

Ung 1: "Altså, man kan tale om alting. Og der bliver ikke lavet kliker eller sådan noget. Uanset hvad man siger, er der ikke nogen, der går i små grupper. Selv, når man ikke kender deres navn."

Ung 2: "Man kan sige, alle der er i Gnisten, er faktisk én stor klike, hvis man kan sige det sådan"

Ung: "Jeg synes bare, det er rart, fordi jeg har ikke så meget familie, så på den måde har jeg godt kunne føle mig sådan lidt alene, så har jeg dem, så har vi kunnet lave nogle ting sammen og spise sammen, det synes jeg også bare, det giver sådan rigtigt meget overskud og energi i hverdagen"

Som det fremgår af citaterne er det lykket, at skabe et inkluderende fællesskab hvor de unge oplever tryghed og imødekommenhed uden at føle sig "akward". Fællesskabet er ifølge projektmedarbejderne dels skabt af det forhold, at alle har en psykisk udfordring og dermed kan genkende andres problemer og møde de andre på de præmisser.

Fællesskabet er imidlertid også skabt af, at projektet gennem medarbejdernes kompetencer er lykket med, at etablere rutiner, samvær og samtaleformer som muliggør og stimulerer fællesskabet. Ifølge medarbejderne er fremgangsmåden måske ikke så tydelig for de unge, men den handler dels om løbende at stimulere og opfordre til inddragende samtaler og at alle får mulighed for at blive set og hørt. Dette "usynlige" arbejde sker løbende når projektets deltagere laver mad sammen, spiser sammen og er på ture sammen. Endelig er det medarbejdernes opfattelse og vurdering, at fællesskabet stimuleres ved, at de aktiviteter der gennemføres er noget de unge har lyst til og glæder sig til.

Dette bekræftes også af interview med de unge som vurderer, at de ellers ville blive væk og lave noget andet. Brugerinddragelsen og brugernes umiddelbare behov og ønsker er således i centrum. Dette sker løbende når gruppen i fællesskab snakker om hvad de skal og desuden også via et stort whitebord på vægen, hvor ønsker, forslag og besluttede planer er skrevet op. Desuden stimuleres og formidles dette brugerinddragende fællesskab af projektets Facebook side, hvor der også er dialog og opslag.

En anden del af projektarbejdet med fællesskabet er via forberedende korte uformelle samtaler, at introducere og "indsluse" nyankomne til fællesskabet. En udfordring der var vanskeligere i begyndelsen end nu, hvor fællesskabet er etableret og de "gamle" holder meget af, og finder det vigtigt, at tage godt imod de nye.

Udover det nære fællesskab i projektets lokaler tilbyder GNISTEN således også forskellige fysiske aktiviteter. Cirka en gang om ugen arrangeres enten en gåtur, løbetur eller f.eks. en tur i svømmehallen. Disse tre aktivitetsformer er dem, der primært anvendes af projektet, men de unge etablerer efterhånden som de lærer hinanden at kende, også arrangementer og ture på egen hånd. De sårbare unge kan i udgangspunktet godt lide forudsigelighed og gentagelser, hvorfor der ofte tilbydes den samme aktivitet over en længere periode. Her påpeger både projektleder, medarbejdere og de unge, at deltagelsesniveauet er markant lavere til de fysiske aktiviteter end fx fællesspisning. Dette er dog ifølge medarbejderne ikke et vigtigt problem fordi forventningen og tilgangen er, at det er lysten og fællesskabet der skal være det drivende.

Der afholdes også udflugter ud af huset cirka hver anden uge. Disse ture planlægges i høj grad af de unge selv. På whiteboardet i fællesrummet kan det således løbende noteres hvor de gerne vil hen på udflugt. Udflugterne planlægges således i tæt dialog med de unge.

Der er ikke etableret et brugerråd bestående af en udvalgt gruppe af de unge i tilbuddet. Hele ungegruppen har en brugerrådsfunktion.

3.3.3 Motivation og fastholdelse i fællesskabet

Det fremgår af evalueringen og af ovenstående, at motivationen og fastholdelsen er og består i fællesskabet. Et centralt og tilbagevendende vigtigt element i fællesskabet er måltidet. Dels fordi brugerne på den måde faktisk får et måltid mad at spise som flere af dem der bor alene, ellers ikke ville få lavet lige så godt derhjemme, men endnu vigtigere fordi madlavningen og måltidet også er fællesskabet:

Ung: "Jeg tror noget af det, der kunne få mig til **ikke** at komme hernede mere, det kunne være, hvis de lavede for meget om på Gnisten. Hvis det kun handlede om træning fx For mig handler det om samvær."

Interviewer: "Hvad skal man holde fast ved, for at du bliver ved med at komme her?"

Ung 1: "Det er madlavningen, det at se en film. Det med at spise sammen med de mennesker, der kommer hernede, det kan jeg ikke gøre selv, så jeg tror, det er vigtigt for mit vedkommende, det ikke bliver lavet om."

Planlægning, tilberedelse og selve måltidet er, uanset hvad der er på menuen, en oplagt anledning til dialog, samtale og fællesskab. Derfor er det da også som beskrevet tidligere en af de vigtigste begivenheder i projektet. Her har de unge således uformelle og uhøjtidelige anledninger til at se de andre an, fortælle lidt om sig selv efter behov, og i det hele taget opleve sig selv og andre i fællesskabet. Herved foretages en række vigtige spejlinger for de unge. Igennem dette fællesskab opdager deltagerne f.eks. at andre har lignende udfordringer, som de kan håndtere, eller hvis de ikke kan, så kan tale om.

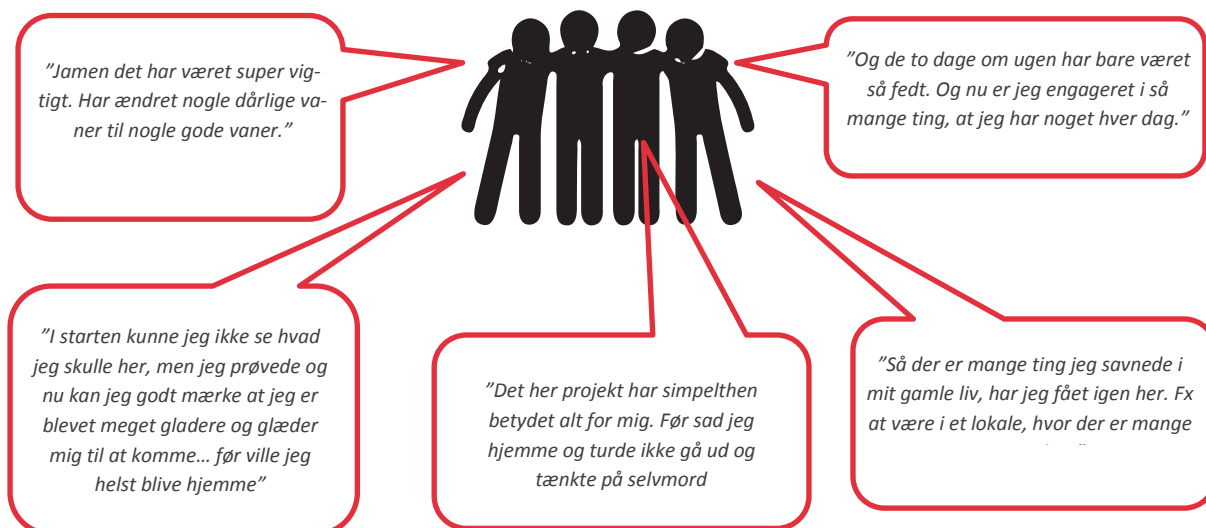
Desuden etableres gennem rutinerne omkring måltiderne en række tilbagevendende faste relationer som kan udvikle sig til venskaber. Dette har projektet ifølge interview med de unge flere gode eksempler på. De tilbagevendende fællesskaber og møder omkring måltidet vurderes således at være det helt centrale motivations og fastholdelseselement i projektet.

Som i andre af satspuljens projekter bemærkes det her, at projektet skaber et fælles brugerdrevet miljø og brugerne mødes om noget, som ikke har psykisk sygdom og diagnoser i centrum. Der er ganske vist rekrutteringsmæssigt og "beredskabsmæssigt" udgangspunkt i, hvordan projektets delelementer kan møde og hjælpe de unge med deres udfordringer, ved at have løsninger og samtaler parat efter behov. Men det centrale sundhedsfremmende indhold og det drivende indhold har udgangspunkt i noget andet. Psykiske udfordringer og problemer bliver bragt på banen, hvis de unge selv ytrer ønske om at tale om det, men ellers projektet et terapifrit rum med fokus på, at have det godt og sjovt.

3.3.4 Projektets resultater

GNISTEN har igennem det seneste projektår 2017 oplevet en fremgang i antallet af brugere således at man nu gennemsnitligt har det ønskede antal tilknyttede brugere på ca. 30 og et dagligt besøgstal på 10-15. Der er klare tegn på, at projektet har fremmet sundheden målt på trivsel og livskvalitet hos de unge, som har været fast tilknyttet. Evalueringen finder disse tegn i en kombineret vurdering af foreliggende spørgeskemaer fra de unge og vigtigst i kvalitative interview gennemført med de unge.

At projektet har fremmet livskvalitet og trivsel hos de unge, der kommer fast i GNISTEN, understøttes således af gruppeinterview. De unge giver udtryk for, at det at komme i GNISTEN har gjort dem gladere, mere engageret og givet dem afstand fra negative tanker.

Alle de unge giver under interview både midtvejs og ved afslutningen udtryk for, at de i GNISTEN har fået stærke venskaber med ligesindede. De har alle haft modgang i livet, hvilket betyder, at de kan støtte hinanden og etablere stærke bånd. Dette understøttes yderligere af projektledelsen, som giver udtryk for, at en af de stærkeste virkninger er, at de unge har dannet relationer, som bliver til venskaber, de tager med og vedligeholder uden for GNISTEN. Dette medfører, ifølge projektledelsen, mindre ensomhed og isolation.

Projektet har ikke haft eksplicite målsætninger om effekter ift. fremme af kost, fysisk sundhed og forebyggelse af somatisk sygdom, og der er da heller ingen betydelige resultater at spore her. Kost og motion spiller således også en mindre rolle for de unges deltagelse i projektet. Tilbuddet tager

initiativ til fysiske aktiviteter men fællesskabet er det vigtige formål her og der sættes ingen mål. Det samme er gældende for fællesspisningen hvor fokus er mere på sociale relationer og fællesskaber end på sund kost. Der er dog via interview klare indikationer på at de unge, netop i de etablerede venskaber og fællesskaber, får gået flere ture sammen, tager flere ture i svømmehallen eller lignende motion og bevægelse. Alt sammen fordi de har fået energien og lysten tilbage.

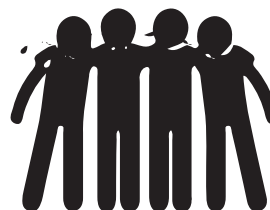
Interviewer: "Der er chips på bordene? Kan I fortælle lidt om det?"

Styregruppe 1: "jeg synes, hvis man kigger på målgruppen og hvor er vi. Vi har stadig en drøm om, hvor vi gerne vil flytte dem hen, men der kan vi se, der er meget lang vej, og de første step går måske over nogle ting og fødevarer de kender, og det er jo ikke sundt, men der har vi i styregruppen været enige om, at det er der, de kan sammen, hvor der opstår noget fællesskab. Det er det, der er livskvaliteten og sundheden i det.

Styregruppe 2: man kan sige, de spiser jo den pose chips alligevel og det er federe, at de spiser den sammen end alene. Men jeg synes også personalet har tænkt, at de også skal have noget ordentlig mad. Jeg synes faktisk de laver nogle udmærkede madretter, men engang imellem kan jeg da også se, de har givet den gas. Så det er en vurdering. Og jeg tror, når man har haft et tilbud længere tid, så retter man ind. Men man kan ikke gøre det fra dag 1, de skal lige være med på den."

"Den stærkeste virkning er, at de unge danner relationer, som bliver til venskaber, som de tager med ud i byen" (Medarbejder)

Styregruppe: ... og man kan sige, de har jo også gået i byen ikke. Og det kan man også sige, skal man lære de unge at tage del i den danske alkoholkultur, men vi har synes, det giver rigtig god mening, for der er nogen, der aldrig har turdet det, og som har fået en oplevelse af, de var almindelige unge mennesker for en dag.

"De historier som projektlederne går meget op i er, når de unge mødes uden for GNISTEN, fx ved at hjælpe hinanden eller lave noget sammen. Det er den virkning, vi ønsker aller mest" (Projektleder)

3.3.5 Overgang til etablerede foreninger

Projektindsatsen og indsats teorien har haft en ambition om at få de unge til at deltage i andre fritidstilbud og være brobygning til ordinære tilbud, foreninger og fællesskaber. Det har der været en løbende dialog med de unge om, både på egen hånd og i mindre grupper. Projektgruppen- og medarbejderne har dog erfaret, at de unge der kommer i GNISTEN er mere sårbare, end de havde forventet. Dette har medført, at de har måttet gribe til en mere håndholdt hjælp, end de havde planlagt. Konkret udmønter dette sig i, at det i højere grad end forventet er medarbejderne, som giver ideer til og søsætter de konkrete aktiviteter. Ifølge projektledelsen har de unge særligt svært ved at involvere sig i noget langsigtet. Som beskrevet ovenfor, kan nogle af de unge godt planlægge en tur til fx Lalandia, men de har svært ved at involvere sig i mere langsigtede initiativer og faste ugentlige fritidsaktiviteter der rækker ud over fællesskabet i GNISTEN.

Det lykkedes således noget under forventning, at få deltagerne til at benytte andre tilbud. På trods af flere indsatser herfor og løbende dialog med de unge herom, synes denne målsætning ikke realistisk.

Evalueringen har ikke konkret data, som kan give svar på hvor GNISTEN har ført de unge til. Men ifølge projektledelsen er denne målsætning forholdsvis langt uden for rækkevidde. Det har vist sig at være en meget stor udfordring at motivere de unge til at deltage i andre fritidstilbud. Hertil har det, som nævnt tidligere, ikke været muligt at etablere et konstruktivt samarbejde med foreningslivet i kommunen. Projektmedarbejderne har gjort en stor indsats for både at motivere de unge og foreningerne, men da der ikke har været nogen særlig interesse fra nogen af parterne, har dette været en svær opgave.

Ifølge projektledelse og medarbejdere er et centralt spørgsmål således, om ikke netop den fraværende motivation, lyst, evne, kapacitet osv. til deltagelse og integration i de almene fritidstilbud, netop er en af hovedforklaringerne på de unges sociale udfordringer. Deres psykiske udfordringer har netop medført, at de ikke trives godt i den type fællesskaber. Man må derfor netop forvente, at deltagelse her ikke er løsningen på deres udfordringer.

4. HVAD VIRKER? – ERFARINGER OG ANBEFALINGER

En vigtig læring er, at det ikke er tilstrækkeligt motiverende for de unge i denne målgruppe, at der bare er et antal aktiviteter at tage til og nogle opstillede målsætninger for f.eks. sundhed. Projektet virker i kraft af, at der er kompetent opmærksomhed og fokus på de unges udfordringer, og at der er kompetent personale til at vejlede og understøtte dialogerne, fællesskaberne, aktiviteterne og de unges forløb.

4.1.1 Kompetent opmærksomhed

Etableringen af muligheder for fællesskabet, herunder rekrutteringen af de unge i målgruppen synes i første omgang at være en vigtig kompetence og læring. Det virker. Den anden læring er, at det gennem det løbende samvær, samtalerne og de fælles aktiviteter med opmærksomhed på både individet og fællesskabet kan lykkes at skabe en dagligdags samværsform og et trygt miljø, med fokus på trivsel. Gennem dette dobbelte blik kan de unge hjælpes igennem. Herunder f.eks. når de har kriser, er i risiko for at falde ud af gruppen, har sammenstød med andre, mister troen på bedring osv.:

Ung: "[Underviserne] er gode til at samle os, og have en pædagogisk indgangsvinkel til dem der har brug for det. Sådan noget med at få alle med. Og også presse folk lidt, men samtidig yde støtte. Det skaber et godt sammenhold. [Den ene underviser] er god til at sætte os i gang, og [den anden] er meget pædagogisk. De skaber en god stemning. Jeg har snakket med dem, hvis jeg har gået og tumlet med noget."

Medarbejder: Det der er kunsten, det er hele tiden at trække sig, at lave rammerne for, at de kan mødes og de her ting, at holde lidt lav profil, men at de ved at vi er der for at lave den her tryghed.

Medarbejder: Vores relationer til de unge bliver jo faktisk også anderledes, fordi vi ikke rapporterer noget. En der kommer og siger, at der var en håndværker, der ville melde ham til kommunen, fordi der så sådan ud. Så der er jo også mange af de unge, der bruger os på mange andre måder,

Medarbejder: Jeg vil sige, det er også mange samtaler også, igen når man er ude at gå. Jeg har snakket med en pige, der har anoreksi. Eller hvad der sker i deres bofællesskaber eller et eller andet. Vi går ikke ind og blander os, det er ikke os, der bestemmer, men vi lytter jo til dem.

4.1.2 Det terapifri fællesskab

Det her været vigtigt for projektet, at skabe et fælles miljø og mødes om noget, som ikke har sygdom og diagnoser i centrum. Problemer og sygdom deler man, men det er aktiviteter og samværet, der er

centrum.

Medarbejder: ”Der er fx det, der hedder xxxxx, og dem vi har, der har været dér, som kommer herved, de siger ”ej hvor er det befriende at komme herved”, fordi vi ikke bare sidder og snakker sygdom og medicin og alt sådan noget. Vi tænker meget, hvad har man lyst til at lave som ung mellem 18 og 30? Og så gør vi det...”

De unge beskriver også, hvordan de har fundet dette fællesskab motiverende. At sygdom og problemer kun bliver bragt på banen, hvis de selv tager initiativ til det, og hvis de gør det så er der nogen der lytter. Samtidig udtrykker mange af de unge også, at det giver en tryghed og indsigt, at mødes med andre unge i lignende situationer og med lignende problemstillinger.

Dette giver også de unge en mulighed for at spejle sig i hinanden. Det er selvfølgelig ikke problemfrit at lave holdaktiviteter med en gruppe unge, som alle har forskellige problematikker i forbindelse med sindslidelse. Men det er projektets erfaring, at unge i størstedelen af tilfældene får noget ud af netop denne mulighed for at spejle sig og lære af andres erfaringer med psykisk lidelse, sårbarhed mm. Hvis de kan så kan jeg også.

Det er evaluators vurdering, at man også i GNISTEN har fundet en balance, hvor tilbuddet handler om fællesskab, hygge, trivsel og sundhed, som tilgodeser de unges behov for støtte, uden at det føles som et behandlingstilbud.

4.2 FORANKRING AF ERFARINGER

Køge Kommunes byråd har på baggrund af erfaringerne besluttet at videreføre GNISTEN i sin nuværende form med stort set samme normering og brugertilbud. Der er således afsat en bevilling fra Social og sundhedsudvalget på en million kroner årligt som dækker to lønninger og en lille aktivitetspulje. Socialudvalget har truffet beslutningen på baggrund af de resultater og tilbagemeldinger, der har været dels fra de unge og dels projektmedarbejdere og ledelse. Resultater som også blev fremlagt i form af midtvejsevalueringen af projektet.

Styregruppe: Før havde vi en proces, hvor udvalget var interesseret i at høre, om man ikke kunne gøre det for det halve, og jeg synes, vi havde en god sag ift. at sige, at for den her gruppe unge, kan vi ikke skære det mere ind til benet. Der er brug for to medarbejdere i sådan et setup, til at støtte hinanden og håndtere den forskellighed, der er. Det kan godt være, vi ikke slipper helt for noget brugerbetaling, også for at skabe noget ejerskab. Det kunne man sagtens forestille sig.

5. METODE

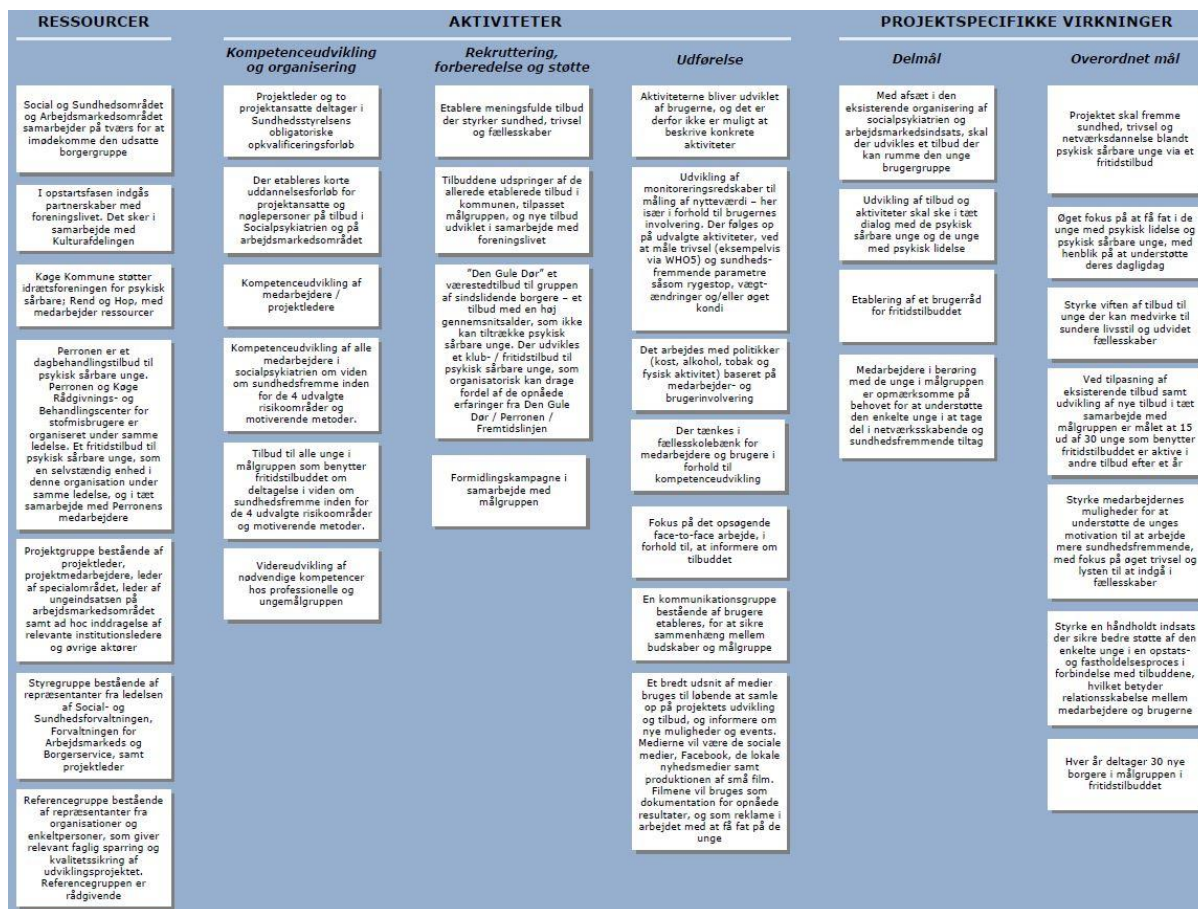
Evalueringen baserer sig på selvregistreringer, interviews med styregrupperepræsentanter, projektledere medarbejdere og unge, projektets egen kvalitative beskrivelse, indsatssteori og projektbeskrivelser.

I forbindelse med midtvejsevalueringen af projektet interviewede evaluator i efteråret 2016 projektansvarlig, daglig projektleder, to medarbejdere på projektet og 8 unge. Hertil kom en workshop med centrale aktører hvor projektets status, erfaringer og udfordringer blev gennemgået. I forbindelse med slutevalueringen i efteråret 2017 interviewede evaluator fire repræsentanter fra styregruppen, projektleder, to medarbejdere i projektet, samt 5 unge.

I forbindelse med forløbsopstart og -afslutning er de unge tilbudt deltagelse i før- og eftermålinger vedrørende livskvalitet, sundhed, motion mm. På grund af projektets tilbud om anonymitet og i øvrigt åbne netværkskarakter her det været vanskeligt for projektets medarbejdere at motivere deltagere til at besvare. Der er 22 før besvarelser og 7 slutbesvarelser. Heraf er i alt 4 besvarelser fra den samme unge fra start til slut. Dette antal er desværre ikke tilstrækkeligt til at kunne benyttes i evalueringen da usikkerheden for repræsentationen af gruppen er alt for stor.

De inddragede skriftlige kilder er projektets ansøgning, indsatssteori, selvregistreringsskemaer, foldere, samt diverse bilag til nævnte. Derudover også løbende dialog med projektleder

BILAG 1. INDSATSTEORI – FORVENTEDE FORANDRINGER OG RESULTATER

Beskrivelsen af de forventede mekanismer i indsatsen gives i visuel form, hvor de forventede sammenhænge illustreres som kasser med et logisk og tidligt flow fra venstre mod højre – en logisk model.

Den logiske model viser, hvordan ressourcer omsættes til faglige aktiviteter, som på sin side forventes at give anledning til bestemte resultater for indsatsens målgrupper.

WWW.EPINIONGLOBAL.COM

EPINION AARHUS

Hack Kampmanns Plads 1-3
8000 Aarhus C
Denmark
+45 87 30 95 00
aarhus@epinionglobal.com

EPINION COPENHAGEN

Ryesgade 3f
2200 Copenhagen N
Denmark
+45 87 30 95 00
copenhagen@epinionglobal.com

EPINION HAMBURG

Ericusspitze 4
20457 Hamburg
Germany
+43 (0)699 13180416
hamburg@epinionglobal.com

EPINION LONDON

D'Albiac House (Room 1015-1017)
Cromer Road, Heathrow Central Area
Hounslow, TW6 1SD
+44 (0) 7970 020793
london@epinionglobal.com

EPINION MALMÖ

Adelgatan 5
21122 Malmö
Sweden
+45 87 30 95 00
tv@epinionglobal.com

EPINION OSLO

Biskop Gunnerus Gate 2
0155 Oslo
Norway
+47 90 11 73 50
oslo@epinion.no

EPINION SAIGON

11th Fl, Dinh Le Building,
1 Dinh Le, Dist. 4, Hcmc
Vietnam
contact@epinionglobal.com

EPINION STAVANGER

Klubbgaten 4
4006 Stavanger
Norway
+47 90 17 18 99
stavanger@epinion.no

EPINION VIENNA

Hainburgerstrasse 20/7
1030 Vienna
Austria
+43 (0)699 13180416
vienna@epinionglobal.com